

Kernagenda 2023 - 2027

www.regio-hartvanbrabant.nl

Regio Hart
van Brabant

SAMENWERKENDE GEMEENTEN

Kernagenda '23-'27 Regio Hart van Brabant

Uit de bestuursakkoorden van onze samenwerkende gemeenten blijkt dat onze inwoners op een of andere manier effect ondervinden van grote opgaven van onze tijd. Zo spelen bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond leven een rol in het sociaal domein. In het fysieke domein zijn energie en klimaatadaptatie, verstedelijking en mobiliteit grote vraagstukken. Ook de gewenste ontwikkeling van het landelijk gebied stelt ons voor vragen. In het economisch domein ervaren mensen de noodzaak om te ondernemen en innoveren, met de mens centraal, als een uitdaging voor de toekomst.

We bepalen in deze kernagenda '23-'27 welke *activiteiten* we in regionaal verband oppakken om op lokale ambities méér of betere resultaten voor de inwoners te bereiken.

De kernagenda '23-'27 is opgebouwd door per domein in een tabel kort de maatschappelijke opgaven te benoemen (kolom twee). Per opgave zijn daarna de activiteiten beschreven die de samenwerkende gemeenten ondernemen (kolom drie). Per domein zijn de financiële middelen opgenomen die op basis van de begroting 2023 beschikbaar zijn voor de uitvoering.

De kernagenda is voorgelegd aan alle gemeenteraden in onze regio. Dat heeft geleid tot zienswijzen vanuit raden. Deze vormen aandachtspunten voor de portefeuillehouders bij de uitvoering van de kernagenda. Portefeuillehouders kunnen daarover spreken en voorstellen doen. De aandachtspunten zijn per domein na de tabellen verwoord.

Inhoud

Sociaal domein (A)	2
Fysiek domein (B)	8
Economisch domein (C)	13

Het algemeen bestuur heeft de kernagenda '23-'27 vastgesteld op 23 december 2022. Voor nadere informatie kunt u terecht op www.regio-hartvanbrabant.nl of bij de directeur van het regiobureau via info@regio-hartvanbrabant.nl.

Sociaal domein (A)

We pakken activiteiten (projecten en samenwerkingen) op langs de programmalijnen Integraal, Arbeidsparticipatie, Maatschappelijke Ontwikkeling en Jeugd. Het gaat dan om die activiteiten waarmee we vanuit de regionale samenwerking een verschil kunnen maken om de grote uitdagingen in maatschappelijk opgaven het hoofd te bieden. Opgaven als bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid.

Hierbij zetten we verder in op de inhoudelijke lijn die we al hadden en op de bestaande werkwijzen (zoals de Bestuurscommissie Jeugd). Dit omdat transformeren en ontwikkelen binnen het sociaal domein vaak een kwestie van de lange adem is. Tegelijk hebben we oog voor de ontwikkelingen die op dit moment spelen ten aanzien van de arbeidsmarkt (in samenwerking met Midpoint Brabant), de woon-zorgproblematiek, het zorgtoezicht, de financiën die onder druk blijven staan en de steeds maar complexer wordende casuïstiek waar wij als gemeenten voor aan de lat staan.

We werken regionaal samen omdat we hierdoor dingen bereiken die alleen niet haalbaar zijn (bijvoorbeeld innovaties door bundeling expertises), we hierdoor andere partijen aan ons weten te verbinden, we als regio additionele financiering van het Rijk of de provincie kunnen organiseren, of simpelweg omdat het bij wet zo bepaald is. Daarmee weten we als Regio Hart van Brabant een wezenlijke bijdrage te leveren aan de vraagstukken binnen het sociaal domein.

Kernagendaak	Opgaven	Activiteiten
Financiële middelen sociaal domein (A1 t/m 5) op basis van begroting 2023: € 137.180.414		
A1. Integraal	Bestaanszekerheid 1. We willen dat al onze inwoners kunnen opgroeien en leven in een veilige (thuis-) situatie, waardoor ze zich een leven lang optimaal kunnen ontwikkelen.	1.1. Voortzetten aanpak duurzaam stoppen huiselijk geweld en kindermishandeling, ook als de incidentele middelen wegvallen. 1.2. Onderzoeken wenselijkheid en mogelijkheid tot regionale samenwerking op het gebied van complexe casuïstiek i.c.m. veiligheidsvraagstukken (zowel op uitvoerend niveau als t.a.v. de samenwerking in de keten).

Kernagendaak	Opgaven	Activiteiten
	<p>Gezondheid</p> <p>1. Inzet op gezondheid en preventie vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid met partners in het medische domein, om de kosten van individuele ondersteuning in het sociaal domein te drukken en voorkomen.</p> <p>Kansengelijkheid</p> <p>1. We borgen en realiseren de uitgangspunten van de nieuwe inkoop door middel van een zorgvuldige implementatie en uitvoering van de nieuwe inkoop.</p> <p>2. We hebben inzicht in de manier waarop, en zorgen ervoor dat, er binnen de beschikbare middelen goede kwalitatieve zorg wordt geboden aan inwoners die dat nodig hebben ('zorggeld is zorggeld' en toezicht).</p> <p>3. Onze inwoners krijgen de juiste hulp en ondersteuning zonder dat regelgeving in de weg zit.</p>	<p>1.1. Samenwerking met zorgverzekeraars en het medisch domein over hun inzet op het gebied van preventie en gezondheid.</p> <p>1.1. Operationaliseren uitgangspunten nieuwe inkoop met voldoende kwalitatieve en kwantitatieve <i>checks & balances</i> in de implementatie.</p> <p>1.2. Invoeren regionale monitoring inkoop Wmo (in lijn met de monitoring Jeugd).</p> <p>2.1. We zetten regionale aanpak zorgtoezicht op, voor die zorg die we regionaal inkopen.</p> <p>3.1. Samenwerking in de keten van asiel tot en met integratie (opvang-huisvesting-integratie).*</p> <p>* <i>De gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk geven de inburgering (en daarmee de integratie) lokaal vorm en inhoud en nemen daarom niet deel op het onderdeel integratie van de samenwerking.</i></p> <p>3.2. Input aanleveren voor de lobby richting het Rijk op de thema's financiën, jeugd en herziening P-wet.</p> <p>3.3. Voortzetten beweging Maatpact op lokaal (casuïstiek) en regionaal niveau (OnsPact samen met ministeries).</p>

Kernagendaak	Opgaven	Activiteiten
A2. Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Bestaanszekerheid</p> <p>1. Kwetsbare inwoners en gezinnen kunnen betaalbaar en passend wonen in hun eigen dorp of wijk, met indien nodig extra hulp of ondersteuning.</p> <p>Kanselijkheid</p> <p>1. Om goede zorg en ondersteuning lokaal beschikbaar te houden, kijken we met elkaar op welke thema's we door samenwerking meer kunnen bereiken.</p>	<p>1.1. Realisatie regionaal dekkend en passend woningaanbod voor inwoners met een zorg- en/of ondersteuningsvraag.</p> <p>1.2. Voortzetten regionale samenwerking t.a.v. visie en financiën van de transitie van beschermd wonen naar een beschermd thuis.</p> <p>1.1. We bepalen de bestuurlijke wens voor een gezamenlijke regionale visie voor Wmo.</p>
A3. Arbeidsparticipatie	<p>Bestaanszekerheid</p> <p>1. Meer mensen doen mee, omdat zij hun (arbeids-) potentie zo optimaal mogelijk benutten en daardoor minder afhankelijk zijn van voorzieningen.</p> <p>Kanselijkheid</p> <p>1. Alle inwoners van de regio Hart van Brabant, ongeacht achtergrond of opleidingsniveau, kunnen een leven lang ontwikkelen.</p>	<p>1.1. Bieden van perspectief op betekenisvol en passend werk, zowel betaald als dagactiviteiten (ook voor niet uitkeringsgerechtigden).</p> <p>1.2. Investeren in betere samenwerking tussen de uitvoeringsorganisaties om de dienstverlening te verbeteren en zo mogelijk efficiencywinsten te boeken.</p> <p>1.3. Verbinden participatie en zorg via de nieuwe ontwikkelgerichte dagbesteding.</p> <p>1.4. Iedere jongere tot 27 jaar kan erop rekenen om binnen vier maanden na het stellen van een hulpvraag, geplaatst te zijn op werk, onderwijs, zorg of een toeleidingstraject.</p> <p>1.1. Faciliteren van een leven lang ontwikkelen voor alle Hart van Brabantinwoners, met als doel een (economische) bijdrage aan de samenleving.</p>

Kernagendaak	Opgaven	Activiteiten
	<p>2. De juiste mensen met de juiste kwalificaties zijn op het juiste moment beschikbaar voor werkgevers.</p>	<p>1.2. Onderzoeken of en op welke manier andere leer- en kwalificatievormen sterker ingebed kunnen worden in onze kennis- en arbeidsmarktinfrastructuur.</p> <p>1.3. Behouden en versterken opgebouwde regionale arbeidsmarktinfrastructuur.</p> <p>2.1. Investeren in het aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent (voor voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten).</p> <p>2.2. Triplehelix-samenwerking om talent te ontdekken, aan te trekken, te benutten en te behouden voortzetten op de huidige thema's (onder andere logistiek en techniek) en onderzoeken voor de zorgsector.</p> <p>2.3. We vragen regionaal aandacht voor het leef- en vestigingsklimaat, vanwege het effect op de arbeidsmarkt.</p> <p>2.4. Versterken verbinding tussen arbeidsmarkt, economie en onderwijs.</p>
A4. Jeugd	<p>Bestaanszekerheid</p> <p>1. Kinderen voelen zich veilig en kunnen zich daardoor ontwikkelen, ontplooiën en meedoen in de samenleving (<i>Ieder kind groeit veilig op</i>).</p> <p>2. Kinderen groeien op in een thuissituatie en krijgen dichtbij huis de hulp die zij nodig hebben. Als het niet mogelijk is om thuis op te groeien, dan zorgen we dat het leefklimaat zo thuis als mogelijk is (<i>Wonen doe je thuis</i>).</p>	<p>1.1. Eerder en beter in beeld brengen van kinderen die te maken hebben met onveiligheid.</p> <p>1.2. Preventief ondersteunen van professionals, kinderen en ouders met kennis, expertise en handelingsperspectief bij (vecht-) scheidingen.</p> <p>1.3. Uitwerking toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming voor het bieden van samenhangende hulp en steun aan het hele gezin.</p> <p>2.1. We zetten de huidige lijn 'Wonen doe je thuis' voort.</p> <p>2.2. We werken aan voldoende gezinsgerichte voorzieningen.</p> <p>2.3. Met actiegericht onderzoek bevorderen we de thuissituatie, de situatie in pleeggezinnen en de informele netwerken/steun.</p>

Kernagendaak	Opgaven	Activiteiten
	<p>Kansengelijkheid</p> <p>1. Kinderen en jongeren kunnen zich ontwikkelen op school, ook als zij een ondersteuningsvraag hebben (<i>Ieder kind voelt zich thuis op school</i>).</p> <p>2. Kinderen en jongeren krijgen zo snel mogelijk passende zorg en een passend toekomstperspectief geboden (<i>Snel op de juiste plek</i>).</p> <p>3. Door normaliseren en afbakenen van de jeugdhulp zetten we in op het bieden van jeugdhulp aan de gezinnen die het het hardste nodig hebben.</p> <p>4. Algemeen</p>	<p>2.4. We werken aan 'de beweging naar 0': geen uithuisplaatsingen, geen gesloten plaatsingen, geen separaties en geen doorplaatsingen.</p> <p>1.1. Afspraken maken met betrokken partners, zodat alle kinderen naar school kunnen, ook als daarvoor een combinatie van jeugdhulp en ondersteuning vanuit het onderwijs nodig is.</p> <p>1.2. Slimmer contracteren en beschikken van zorg samen met scholen en aanbieders.</p> <p>1.3. Samenwerking met het onderwijs om datagedreven, laagdrempelige, collectieve voorzieningen op of via scholen te realiseren, om het gebruik van individuele jeugdhulp te voorkomen.</p> <p>2.1. Structurele aanpak van wachttijden via het programma Aanpak Wachttijden - Samen met de Toegang.</p> <p>3.1. We bakenen de jeugdhulp af binnen de inkoop.</p> <p>3.2. Met aanbieders en andere partijen gaan we actief aan de slag om mogelijkheden om te normaliseren in kaart te brengen en verder uit te werken.</p> <p><i>Investeren in duurzame jeugdhulp</i></p> <p>4.1. Gezamenlijke organisatie van jeugdhulp binnen de GR Regio Hart van Brabant en voortzetting van de werkwijze met de bestuurscommissie Jeugd.</p> <p>4.2. Gastheergemeente Tilburg geeft uitvoering aan jeugdhulp en beleidsontwikkeling in opdracht van de bestuurscommissie Jeugd.</p>

Kernagendaak	Opgaven	Activiteiten
		4.3. Samenwerking Samen met de Jeugd in het Innovatienetwerk Jeugd & Jongerenparticipatie.
A5. Aanvullend	1. We zetten de ambtelijke capaciteit in onze regio zo efficiënt en effectief mogelijk in door regionale samenwerking.	1.1. Verkennen op welke thema's de lokale capaciteit te beperkt is, en of en hoe we de ambtelijke capaciteit in onze regio zo efficiënt en effectief mogelijk in kunnen zetten vanwege personeelstekorten. 1.2. We verzamelen, analyseren en ontsluiten relevante data veilig en centraal om beleidsmatig inzicht te krijgen in problemen en zo datagestuurd te komen tot preventieve oplossingen.

Aandachtspunten voor de poho's bij de uitvoering vanuit de zienswijzeprocedure

- Lokale eigenheid: regionale samenwerking is van meerwaarde om gezamenlijk opgaven, ambities en taken in de regio aan te pakken. Daarbij oog blijven houden voor de lokale visies, ambities en beleid (ingebracht door Alphen-Chaam en Oisterwijk);
- Blijf in verbinding met gebieden aan de oost- en zuidflank van Hart van Brabant, te weten de regio's Noordoost Brabant, Brainport Eindhoven en de provincie Antwerpen, waarbinnen specifiek voor Hilvarenbeek in de Nederlandse en Belgische Kempen samenwerkingskansen liggen (ingebracht door Hilvarenbeek);
- Monitoring in te richten op de inkoop en uitvoering binnen het sociaal domein (ingebracht door Hilvarenbeek);
- Vergrijzing van onze bevolking, in de wetenschap dat rond 2040 bijna 27% van de Brabantse bevolking 65 jaar of ouder is (ingebracht door Dongen);
- Een dekkend jeugdzorgaanbod en voldoende afschalingsmogelijkheden binnen de jeugdhulp (taak A4., activiteiten 3.1. en 3.2.). M.a.w. er is een goed georganiseerd ambulante zorgnetwerk nodig voor afschaling vanuit bijvoorbeeld klinische zorg (ingebracht door Dongen, Gilze en Rijen);
- Maatschappelijk relevante ambachtelijke beroepen (vakmanschap) en opleiding daarvoor. Naast aandacht voor innovatie en digitalisering, ook blijvend aandacht voor vakmanschap en opleidingscapaciteit (ambachtsscholen). Passend in het duurzame/circulaire tijdsbeeld (ingebracht door Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk);
- Het inrichten van monitoring Wmo-b (ingebracht door Goirle);
- Het voorkomen van luchtverontreiniging, conform het advies van de GGD, om gezondheid expliciet mee te nemen in afwegingen over onder meer mobiliteit, ruimte, woningbouw en klimaat (ingebracht door Gilze en Rijen).

Fysiek domein (B)

Met de (verwachte) komst van nieuwe wet- en regelgeving en grote maatschappelijke opgaven zijn er meerdere instrumenten voor sturing op de inrichting van onze leefomgeving ontstaan. We noemen de omgevingsvisies, verstedelijkingsakkoorden en -strategieën en de regionale investeringsagenda. De regionale omgevingsagenda (ROA) brengt de visies en opgaven bij elkaar van de regiogemeenten, waterschappen en provincie, en brengt daarin prioriteiten aan. De ROA brengt geen nieuw beleid, maar is gericht op uitvoering. De kernagenda '23-'27 is een middel om de gezamenlijke inzet van de Hart van Brabantgemeenten voor de ROA te bepalen.

We maken gezamenlijke afspraken over ons beleid op energietransitie en klimaatadaptatie, verstedelijking, mobiliteitstransitie en toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied. Zo verhogen we de kwaliteit van de leefomgeving en het vestigingsklimaat voor ondernemers, en maken we keuzes wat we waar laten landen in Midden-Brabant. We kijken vanuit onze lokale wensen en mogelijkheden naar waar we door regionale samenwerking meer uitvoeringskracht kunnen organiseren. Ook versterken we de samenhang in onze ruimtelijke plannen om zo sectorale ambities te realiseren. Daarmee brengen we onze afspraken met waterschappen, de provincie en de rijksoverheid een stap verder. We schenken daarbij aandacht aan participatieprocessen.

We verkennen de ontwikkeling van stedelijke regio's verder. De ROA vormt hierin voor ons de basis.

Kernagenda-zaak	Opgaven	Activiteiten
Financiële middelen fysiek domein (B1 t/m 5) op basis van begroting 2023: € 406.773		
B1. Algemeen	1. We bepalen de gezamenlijke inzet van de Hart van Brabantgemeenten voor de regionale omgevingsagenda (ROA).	1.1. Periodiek actualiseren van de ROA.
B2. Energie en klimaat	1. Energietransitie en klimaatadaptatie: we willen in 2030 de CO ₂ -uitstoot met 49% verminderd hebben en in 2050 energieneutraal zijn. Dit doen we o.a. door het huidige energieverbruik terug te brengen (20% volgens REKS 1.0) en op alternatieve wijze energie op te wekken	1.1. We werken samen verder in het REKS-proces, onder andere door: 1.2. Het jaarlijks monitoren en actualiseren van het plan van aanpak REKS, waarin activiteiten op de verschillende thema's worden uitgewerkt.

Kernagendaak	Opgaven	Activiteiten
	<p>(1TWh volgens REKS 1.0). In 2050 willen we onze regio klimaatbestendig en waterrobuust hebben ingericht.</p> <p>2. Grondstoffen: we werken aan een optimale afvalscheiding, verhogen de kwaliteit van de ingezamelde afvalstromen en dragen hiermee bij aan een hoogwaardige recycling. Hiermee leveren we een bijdrage aan een circulaire economie en voorkomen we dat waardevolle grondstoffen worden verbrand.</p>	<p>1.3. Het tweejaarlijks maken van een REKS voortgangsdocument (2023, 2025, 2027) waarin onderwerpen uit de REKS 1.0 verder uitgewerkt zijn (zoals een uitwerking van de Regionale Structuur Warmte, de integratie met de transitie van andere sectoren en thema's, kaders met betrekking tot participatie binnen de REKS, verduurzaming van woningen en bedrijventerreinen).</p> <p>1.4. Uitvoering van de plannen uit de REKS 1.0. Dat gaat voor wat betreft de duurzame opwek in de energiehubs voor een belangrijk deel via het op te richten ontwikkelbedrijf. Daarnaast zullen ook andere projecten tot uitvoering worden gebracht, zoals op het gebied van warmte en klimaatadaptatie.</p> <p>1.5. Het opstarten van het REKS 2.0 herijkingsproces, waarbinnen aan de hand van nieuwe ambities, opgaves en/of ruimtelijke keuzes een nieuwe discussie wordt vormgegeven over met name de duurzame opwek, inclusief het daar dan bij horende plan MER.</p> <p>1.6. Komende jaren zal duurzaamheid en de vorming van een duurzame samenleving zich verder ontwikkelen. Vanuit het Rijk zijn gelden aan de algemene uitkering van het gemeentefonds toegevoegd (meicirculaire 2023) voor verduurzaming. We bespreken de ontwikkelingen en bezien of samenwerking loont.</p> <p>2.1. We werken samen aan de landelijke VANG-doelstelling (Van Afval naar Grondstof) om in 2025 de landelijke norm per persoon te bereiken.</p> <p>2.2. We werken samen aan de circulariteit van afvalstromen (waar mogelijk wordt samenwerking gezocht met het economisch domein).</p>

Kernagenda-zaak	Opgaven	Activiteiten
<p>B3. Duurzame verstedelijking</p>	<p>1. Ontwikkeling stedelijke regio's: alle gemeenten in Midden-Brabant hebben een stevige woningbouwopgave. Deze opgaven willen de gemeenten combineren met een kwaliteitsverbetering van de leefomgeving, op het vlak van leefbaarheid, gezondheid en vitaliteit.</p> <p>2. Woningbouw: alle gemeenten in de regio hebben een forse woningbouwopgave.</p>	<p>1.1. We verkennen de ontwikkeling van stedelijke regio's verder. De regionale omgevingsagenda (ROA) vormt hierin voor ons de basis.</p> <p>2.1. We werken aan de actiepunten van het Regionaal Perspectief op Wonen en Woningbouw, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - afsprakenkader arbeidsmigranten - woon-zorganalyse - taskforce versnellen betaalbare woningbouw - samenwerking in de keten van asiel tot en met integratie (opvang-huisvesting-integratie) * - woonwagengebeleid <p>Op thema 's op het raakvlak tussen sociaal en wonen wordt samengewerkt met het sociaal domein.</p> <p>* <i>De gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk geven de inburgering (en daarmee de integratie) lokaal vorm en inhoud en nemen daarom niet deel op het onderdeel integratie van de samenwerking.</i></p> <p>2.2. Met betrekking tot woningbouw werken we toe naar een plancapaciteit van minimaal 130%. Daarvoor moet voor ruim 5000 woningen extra planologische ruimte worden gezocht. De samenwerkende gemeenten trekken op naar de provincie en rijksoverheid om de juiste afspraken daarvoor te kunnen maken.</p>

Kernagenda-zaak	Opgaven	Activiteiten
	<p>3. Bedrijventerreinen: het ontwikkelen van bedrijventerreinen om ruimte te bieden aan bestaande bedrijven en nieuwe ruimtevragers.</p>	<p>3.1. We ontwikkelen nadere (zelfbindende) kaders voor de inpassing en verduurzaming van (nieuwe) bedrijventerreinen. 3.2. We blijven regionaal afstemmen over de ontwikkeling van (nieuwe) bedrijventerreinen, met oog voor duurzaamheid en landschappelijke inpassing (rekening houdend met natuur en karakteristieke gebiedswaarden).</p>
<p>B4. Mobiliteitstransitie / regionale mobiliteitsagenda</p>	<p>1. We onderschrijven de ambities uit de Regionale Mobiliteitsagenda 2021 en zijn erop gericht de regio leefbaar en bereikbaar te houden voor de inwoner en forens, van de vervoerder tot aan de bezoeker aan onze regio. We werken aan duurzamere vormen van vervoer en dragen bij aan de reductie van CO₂ (50% reductie in 2030 ten opzichte van 1990 en CO₂-neutraal in 2050).</p>	<p>1.1. We werken aan de activiteiten, zoals genoemd in de Regionale Mobiliteitsagenda 2021-2024, bestaande uit de onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Schoon, stil en gezond - Veilig - Robuust en betrouwbaar - Slim en efficiënt - Overkoepelend <p>Op www.regio-hartvanbrabant.nl is de regionale mobiliteitsagenda te vinden.</p>
<p>B5. Toekomstbestendig landelijk gebied</p>	<p>1. In het landelijk gebied is de druk toegenomen en streven we naar een evenwichtige balans van functies, kwaliteiten en ontwikkelingen.</p>	<p>1.1. Op dit moment is niet uitgekristalliseerd hoe de regionale samenwerking kan of moet bijdragen aan onderwerpen als onder andere het stikstofvraagstuk, vrijkomende agrarische bebouwing, natuurontwikkeling en herbebossing. We gaan ons een duidelijker beeld vormen van de onderlinge samenhang tussen die onderwerpen en wat dat betekent voor de regionale samenwerking. Daarbij betrekken we zowel de Regionale Energie- en Klimaatstrategie als de Regionale Mobiliteitsagenda.</p>

Aandachtspunten voor poho's bij de uitvoering vanuit de zienswijzeprocedure

- Lokale eigenheid: regionale samenwerking is van meerwaarde om gezamenlijk opgaven, ambities en taken in de regio aan te pakken. Daarbij oog blijven houden voor de lokale visies, ambities en beleid (ingebracht door Alphen-Chaam en Oisterwijk);
- Blijf in verbinding met gebieden aan de oost- en zuidflank van Hart van Brabant, te weten de regio's Noordoost Brabant, Brainport Eindhoven en de provincie Antwerpen, waarbinnen specifiek voor Hilvarenbeek in de Nederlandse en Belgische Kempen samenwerkingskansen liggen (ingebracht door Hilvarenbeek);
- Zo min mogelijk grootschalige bedrijfsgebouwen (zgn. "blokkendozen") in het buitengebied na te streven. Vooral inzetten op kwalitatief hoogwaardige bedrijfsgebouwen met voldoende arbeidsplaatsen, waarvan de verwachting is dat er personeel binnen de regio of nabije regio beschikbaar is (ook gelet op de huisvestingsproblematiek) (ingebracht door Gilze en Rijen);
- De onwenselijkheid van grootschalige logistieke bedrijfsgebouwen (zgn. blokkendozen). Juist te streven naar kwalitatieve en hoogwaardige bedrijfsgebouwen met voldoende arbeidsplekken (ingebracht door Dongen en Oisterwijk);
- Verken hoe een datavisie voor het fysiek domein Hart van Brabant kan bijdragen aan de grote opgaven waar wij als Regio Hart van Brabant voor staan, zoals de REKS en de SRBT (ingebracht door Hilvarenbeek);
- Vergrijzing van onze bevolking, in de wetenschap dat rond 2040 bijna 27% van de Brabantse bevolking 65 jaar of ouder is (ingebracht door Dongen);
- Het versneld uitkristalliseren hoe de regionale samenwerking kan of moet bijdragen aan een toekomstbestendig landelijk gebied met hierbij een 'groen en landelijk karakter met ruimte voor nevenfuncties', of de transitie naar andere functies die passen bij een 'groen en landelijk karakter' als uitgangspunt te nemen (taak B5., activiteit 1.1.); (ingebracht door Dongen en Loon op Zand);
- Het met voortvarendheid te bezien hoe de regionale samenwerking kan of moet bijdragen aan een toekomstbestendig landelijk gebied, gericht op een groen en landelijk karakter met ruimte voor nevenfuncties (zoals energieopwekking, natuurontwikkeling, recreatie en toerisme enz.) en kringlooplandbouw (ingebracht door Gilze en Rijen);
- Groene buffers tussen gemeentegrenzen (ook genoemd in SRBT). Groene buffers zijn bevorderlijk voor de eigenheid van de elf gemeenten en de natuur (ingebracht door Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk);
- Het Natuurbod (ingebracht door Goirle);
- Het opstellen van de verstedelijkingsstrategie in de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) (ingebracht door Goirle);
- Bij het proces van opstellen van de verstedelijkingsstrategie in de stedelijke regio Breda-Tilburg (SRBT) voor het inzichtelijk maken voor de betrokken raden (ingebracht door Hilvarenbeek);
- Meer aandacht voor het voorkomen van luchtverontreiniging, conform het advies van de GGD om gezondheid expliciet mee te nemen in afwegingen over onder meer mobiliteit, ruimte, woningbouw en klimaat (ingebracht door Gilze en Rijen).

Economisch domein (C)

De gezamenlijke ambitie van de samenwerkende gemeenten op economisch gebied is om met impact de brede welvaart in Midden-Brabant te vergroten én om innovaties voort te brengen die bijdragen aan het vergroten van de welvaart en het welzijn in Nederland. Met een visie vanuit ondernemers, kennis- en onderwijspartijen en maatschappelijke partners werken we integraal, multihelix en met collectief eigenaarschap aan de economie en maatschappij van vandaag en morgen. We willen enerzijds de veerkracht van ons bestaand mkb vergoten en anderzijds bijdragen aan het ontstaan van nieuw, impactvol ondernemerschap én het verzilveren van ons unieke regionale kennispotentieel op het gebied van mens, maatschappij en gedrag.

De overheden in Regio Hart van Brabant formuleren in de kernagenda hun inzet voor het algemeen bestuur (AB) van Midpoint Brabant. De deelnemers namens de samenwerkende gemeenten in het AB van Midpoint Brabant nemen relevante onderwerpen die daar besproken zijn weer mee terug naar de overlegtafels in het verband van Regio Hart van Brabant. Net zoals de andere multihelix-partners, hebben ook de overheden namelijk een specifieke en eigenstandige verantwoordelijkheid in het vergroten van het succes van de regionale economische samenwerking in Midpoint Brabant. Deze heeft betrekking op het creëren van de juiste randvoorwaarden voor een succesvolle economie (vanuit vooral het fysiek en ook het sociaal domein).

De beschikbare financiële middelen vanuit de gemeentelijke bijdrage per inwoner bedragen in totaal € 111.169. Dit budget is beschikbaar voor ondersteuning en uitvoering van projecten en activiteiten in het verband van Regio Hart van Brabant. De projecten van Midpoint Brabant worden gefinancierd vanuit hun eigen begroting en kent daarmee een eigen besluitvormingsproces. Dat is daarom niet meegenomen in deze kernagenda.

Kernagendaak	Opgaven	Activiteiten
Financiële middelen economisch domein (C1 t/m 3) op basis van begroting 2023: € 111.169		
<p>C1. Weerbaar en wendbaar midden- en kleinbedrijf</p>	<p>1. Het midden- en kleinbedrijf is de basis van onze economie en werkgelegenheid. Het mkb is stevig vertegenwoordigd op onze bedrijventerreinen (ook onder C3.), in onze centrumgebieden, maar ook meer in de perifere gebieden waar meer leisuregerelateerde activiteiten plaatsvinden. Het is onze gezamenlijke opgave om de weerbaarheid en wendbaarheid van het mkb te versterken.</p> <p>2. Het ondersteunen van bestaande en startende mkb'ers (in brede zin) bij het vergroten van hun weerbaarheid en wendbaarheid. Het accent ligt daarbij op de versnelde doorwerking van twee belangrijke opgaven: (1) verduurzaming: circulaire economie, energietransitie en klimaatadaptatie en (2) digitalisering.</p>	<p><i>Activiteiten samenwerkende gemeenten – Hart van Brabant</i></p> <p>1.1. Ontplooiën van activiteiten die bedrijven weerbaar en wendbaar houden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het behoud van een kwalitatief en gevarieerd winkelaanbod. - Het verbreden van het vrijetijdsaanbod en -accommodaties. - Het verduurzamen en versterken van leefbaarheid van centrumgebieden. - Het stimuleren van meerdaags verblijf als belangrijke economische drager. <p>1.2. Versterken van de platformfunctie in de regio door uitwisseling van kennis en ervaringen.</p> <p>1.3. Afstemming over realisatie en uitbreiding van bovenlokaal aanbod detailhandel.</p> <p>1.4. Toewerken naar een integrale benadering van de activiteiten op het economisch domein vanuit de indeling detailhandel, logistiek- en maakindustrie en <i>leisure</i>.</p> <p><i>Onze vraag aan Midpoint Brabant</i></p> <p>2.1. Ondernemersondersteuning en projecten op het gebied van circulariteit, verduurzaming en digitalisering op te pakken, al dan niet in samenwerking met partijen zoals Station88, MindLabs en Gate2, gericht op de regionale speerpuntsectoren logistiek, maakindustrie en <i>leisure</i> (in samenhang met B2. 1.6.).</p> <p>2.2. Het samen met andere partijen helpen realiseren van een samenhangend netwerk van bestaande en nieuwe <i>living labs</i> rondom transitieopgaven om innovaties te stimuleren die maatschappelijke</p>

Kernagenda-zaak	Opgaven	Activiteiten
		transities versnellen: energietransitie en klimaatadaptatie, circulaire economie en digitalisering/dataficering (o.a. kunstmatige intelligentie).
C2. Innovaties die maatschappelijke transitie versnellen	1. Beter benutten van het alfa-gammaprofiel (mens- en gedragswetenschappen) van de onderwijsregio om te innoveren en bij te dragen aan de verschillende maatschappelijke transitie.	<p><i>Activiteiten samenwerkende gemeenten – Hart van Brabant</i></p> <p>1.1. Onderzoeken welke sectoren interessant zijn voor onze economische propositie, voor versterking van de economische kracht van de regio (in samenhang met activiteit 1.1. onder B3. van het fysiek domein).</p> <p>1.2. Aansluiten als regio bij landelijke ontwikkelingen, programma's en projecten, die de versnelling van deze transitie in de regio kunnen bewerkstelligen, zoals de samenwerking met de regio Baronie van Breda als Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) en de stedelijke regio Den Bosch, als ook de Deltacorridor (waterstofbuisleiding, zit nog in de verkennings-/planvormingsfase), die een versnelling van de transitie van fossiele naar duurzame brandstoffen teweeg kan brengen.</p> <p>1.3. Het bouwen aan een stevige economische propositie in SRBT-verband (in samenhang met de onderstaande activiteiten 1.5. en 1.6.).</p> <p><i>Onze vraag aan Midpoint Brabant</i></p> <p>1.4. Onderzoeken welke sectoren interessant zijn voor onze economische propositie voor versterking van de economische kracht van de regio.</p> <p>1.5. Activiteiten ontplooiën die bijdragen aan het bouwen aan een samenhangend netwerk (in Midden-Brabant en de SRBT) van bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden (valorisatieprojecten, innovatiehubs, campussen, proeftuinen, <i>living labs</i>, <i>fieldlabs</i>) rondom de transitieopgaven energie- en klimaatadaptatie, circulaire economie, digitalisering en gezondheid.</p>

Kernagenda-zaak	Opgaven	Activiteiten
	<p>2. Transitie van de landbouw naar kringlooplandbouw. Het vinden van nieuwe economische dragers om perspectief te bieden aan agrariërs en de leefbaarheid in het landelijk gebied.</p>	<p>1.6. De samenwerking met REWIN versterken en samen bijdragen aan de realisatie van de economische propositie voor de SRBT.</p> <p><i>Activiteiten samenwerkende gemeenten – Hart van Brabant</i></p> <p>2.1. Ondersteuning bieden bij de transitie landelijk gebied, een aanpak formuleren voor nieuwe economische dragers in het landelijk gebied (in samenhang met activiteit 1.1. onder B5. fysiek domein en in aansluiting op bestaande regelingen en programma's).</p> <p>2.2. Versterken van de platformfunctie in de regio door uitwisseling van kennis en ervaringen. Wij agenderen belangrijke thema's bij derden en gaan hiervoor partnerschap aan met o.a. de provincie Noord-Brabant.</p> <p><i>Onze vraag aan Midpoint Brabant</i></p> <p>2.3. Ondernemersondersteuning bieden aan agrarische of daaraan gelieerde bedrijvigheid, om hen te helpen de transitie naar kringlooplandbouw te maken of andere economische dragers te vinden en daarbij aan Midpoint Brabant te vragen om te zorgen voor afstemming met andere bestaande programma's.</p>
<p>C3. Versterken van het Midden-Brabants vestigingsklimaat</p>	<p>1. Een stimulerend vestigingsklimaat is randvoorwaardelijk voor de realisatie van de economie van de toekomst. Als samenwerkende gemeenten staan we voor een aantal opgaven om een stimulerend vestigingsklimaat te faciliteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De optimalisatie van bestaande bedrijventerreinen door intensivering, revitalisering en vergroening. 	<p><i>Activiteiten samenwerkende gemeenten – Hart van Brabant</i></p> <p>1.1. Het updaten van bedrijventerreinafspraken waarin we vastleggen welke (kwalitatieve) eisen we stellen aan ruimtevragers voordat we overgaan tot uitgifte van nieuw terrein en aan welke randvoorwaarden moet worden voldaan (in samenhang met activiteit 3.1. van B3. van het fysiek domein).</p>

Kernagendaak	Opgaven	Activiteiten
	<ul style="list-style-type: none"> - Het selectief ontwikkelen van bedrijventerreinen voor lokaal mkb en (boven-) regionale ruimtevragers die van toegevoegde waarde zijn voor onze economie. - Het realiseren van een robuuste en duurzame energie-infrastructuur (conform REKS als energiehubs inzetbaar). - Het ondersteunen van multimodale bereikbaarheid van bedrijventerreinen. - Het vinden van het evenwicht tussen recreatie en toerisme, natuur/groen, cultuurhistorie/erfgoed, ontspanning/kwaliteit van leven. <p>2. De gezamenlijke ambitie van de samenwerkende gemeenten en Midpoint Brabant is om de brede welvaart in Midden-Brabant te vergroten. Het menselijk kapitaal is hierbij een belangrijke factor. Het ontwikkelen, benutten, behouden en aantrekken van talent versterkt de concurrentiekracht en het groeivermogen van het mkb. We streven naar een internationaal concurrerende arbeidsmarkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1.2. Het creëren van de juiste fysieke infrastructuur en voorwaarden voor economische ontwikkeling via de ROA en verstedelijkingsakkoord van de SRBT. 1.3. Het afstemmen van ruimtevragen van ondernemers. 1.4. Bijdragen aan projecten die inzetten op ondernemersondersteuning en/of gezamenlijke profilering. 1.5. Gezamenlijke productontwikkeling, marketing en communicatie op het gebied van <i>leisure</i>. 1.6. Het ondersteunen van projecten en activiteiten die bijdragen aan meer cohesie tussen verschillende toeristische trekkers en een sterke profilering. <p><i>Onze vraag aan Midpoint Brabant</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. Activiteiten te ontplooiën (en voort te zetten) die bijdragen aan het realiseren van een permanente leercultuur, waarin talent kwantitatief en kwalitatief aansluit op de vraag van het bedrijfsleven. 2.2. Werken aan een toekomstbestendige beroepsbevolking via het arbeidsmarktprogramma van Midpoint Brabant, gericht op humancapital-agenda's, talentbehoud en leven lang ontwikkelen (in samenhang met onderdeel A3. Arbeidsparticipatie in het sociaal domein). 2.3. We ontwikkelen een gezamenlijke visie hoe de internationalisering van de arbeidsmarkt te faciliteren. We besteden hierbij ook aandacht aan het binnenhalen en behouden van internationaal talent (als samenwerkende gemeenten Hart van Brabant én als vraag aan Midpoint Brabant).

Aandachtspunten voor de poho's bij de uitvoering vanuit de zienswijzeprocedure

- Lokale eigenheid: regionale samenwerking is van meerwaarde om gezamenlijk opgaven, ambities en taken in de regio aan te pakken. Daarbij oog blijven houden voor de lokale visies, ambities en beleid (ingebracht door Alphen-Chaam en Oisterwijk);
- Blijf in verbinding met gebieden aan de oost- en zuidflank van Hart van Brabant, te weten de regio's Noordoost-Brabant, Brainport Eindhoven en de provincie Antwerpen, waarbinnen specifiek voor Hilvarenbeek in de Nederlandse en Belgische Kempen samenwerkingskansen liggen (ingebracht door Hilvarenbeek);
- Vergrijzing van onze bevolking, in de wetenschap dat rond 2040 bijna 27% van de Brabantse bevolking 65 jaar of ouder is (ingebracht door Dongen);
- Maatschappelijk relevante, ambachtelijke beroepen (vakmanschap) en opleiding daarvoor. Naast aandacht voor innovatie en digitalisering, ook blijvend aandacht voor vakmanschap en opleidingscapaciteit (ambachtsscholen). Passend in het duurzame/circulaire tijdsbeeld (ingebracht door Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk);
- Weerbaar en wendbaar midden- en kleinbedrijf met meer aandacht voor zzp'ers (ingebracht door Gilze en Rijen en Oisterwijk); om de rol van Midpoint Brabant als uitvoeringsorganisatie zichtbaar maken (ingebracht door Hilvarenbeek).
- Zo min mogelijk grootschalige bedrijfsgebouwen (zgn. "blokkendozen") in het buitengebied na te streven. Vooral inzetten op kwalitatief hoogwaardige bedrijfsgebouwen met voldoende arbeidsplaatsen, waarvan de verwachting is dat er personeel binnen de regio of nabije regio beschikbaar is (ook gelet op de huisvestingsproblematiek) (ingebracht door Gilze en Rijen);
- De onwenselijkheid van grootschalige logistieke bedrijfsgebouwen (zgn. blokkendozen). Juist te streven naar kwalitatieve en hoogwaardige bedrijfsgebouwen met voldoende arbeidsplekken (ingebracht door Dongen en Oisterwijk);